

Strålsäkerhetsmyndigheten: "Uppgifterna är irrelevanta"

18 oktober 2017, kl 15:33

Skribent

Kerstin Lundell

Ämnen:

Kärnkraft Slutförvar

Utomstående kan inte förstå de siffror och påståenden som Sveriges Natur tagit del av och som handlar om förhöjda stråldoser från slutförvaret av kärnavfall. Det anser Ansi Gerhardsson från Strålsäkerhetsmyndigheten. Siffrorna är enligt henne för extrema för att vara relevanta för slutförvaret. Men varför det är så förklarar hon inte.

Uppgifterna om högre stråldoser än tillåtet från slutförvaret av kärnavfall som Sveriges Natur publicerat, leder tankarna fel enligt företrädare från Strålsäkerhetsmyndigheten, från vilken uppgifterna är hämtade.

"Risker ryckta ur sitt sammanhang", skriver Ny Teknik 13 oktober. Ekot rapporterar samma dag att chefen "för Strålsäkerhetsmyndighetens slutförvarsenhet, Ansi Gerhardsson, säger att oroande siffror om risker för slutförvaret inte är relevanta."

Sveriges Natur har därför vänt sig till Ansi Gerhardsson för att få en förklaring till varför uppgifterna från myndighetens egna dokument inte visar på verkliga risker med det planerade slutförvaret i Forsmark.

Det ledde till följande konversation:

Sveriges Natur: Har dokumenten från Strålsäkerhetsmyndigheten missförstått?

Ansi Gerhardsson: Ja.

Hur?

– Det är inte den faktiska granskningen som är presenterad i de här interna minnesdokumenten.

Men det behöver inte betyda att slutsatserna är fel?

– Slutsatserna är inte kopplade till den faktiska granskningen, som är gjorda av den ansökan vi fått in. Utan de är gjorda för att öka förståelsen för den här komplexa frågeställningen.

– Det här har varit processer internt för att öka förståelsen. Man kan behöva göra en extremfallstilt och skruva på något extremt för att se vad som händer då. Det betyder inte att det är vad som kommer att hända i verkligheten, utan det är ett sätt att öka förståelsen för komplexiteten.

Har det som står i dokumenten inte med slutförvaret att göra?

– Det är klart att det har med slutförvaret att göra, men inte med myndighetens slutliga bedömning. Det är överslagsberäkningar för att få förståelse för hur parametrar eller en process eventuellt skulle kunna påverka slutförvaret.

Men försöket att förstå visar ju att det kan bli jättemånga kapselbrott?

– Det är eftersom man inte tittat på det realistiska fallet utan extremfall.

Hur är det extremt?

– Minnesanteckningarna är inte formulerade för att du eller någon annan ska förstå dem utan för att vi i granskningsgruppen ska ha koll på vad vi pratat om. En utomstående kan misstolka, för den har inte hela bilden

Hur har jag misstolkat i artiklarna jag skrivit i Sveriges Natur?

– Siffrorna är ryckta ur sitt sammanhang. Eftersom man inte tittat på det realistiska fallet utan extremfall.

Varför är de inte realistiska?

– Det är interna dokument. De är inte formulerade för dig eller för någon annan utan bara för den interna gruppens arbete

Vad är fel i resonemanget?

– Jag säger igen, det är internt arbetsmaterial, våra ställningstaganden har vi redovisat i rapporter, där finns allt möjligt att hämta.

Kan du förklara varför riskerna som beskrivs i dokumenten och som handlar om stråldoser skyhögt över tillåten dos kan avfärdas?

– Det här är en alldeles för komplex fråga för att besvara. Det du tar upp i artiklarna är inte relevant för bedömningen vi gjort. Utifrån expertkunskapen i gruppen har man sagt att "vi ska testa den parametern och vi använder det här värdet". Det gör man utifrån den kompetens som gruppen besitter.

Har då inte gruppen kompetens att visa om fallen är realistiska eller inte?

– De här minnesanteckningarna är från arbetsmöten där man inte tittat på den faktiska granskningen utan tittat på extremfall.

Var finns något som kan visa att det är extremfall?

– Du förstår ju inte. Siffrorna är framtagna som ett test av vad som händer om man skruvar på en parameter, för att öka förståelsen.

Men ni har ju förstått att många kapslar kan gå sönder. Då måste ni väl öka förståelsen ännu mer och visa att det inte kommer att hända? Eller?

– Det ska inte belysa realistiska fall utan extrema fall.

Varför har ni ägnat så mycket tid åt orealistiska extrema fall?

– För att öka förståelsen för hela bilden. Vi har under resans gång gjort olika beräkningar, tester, analyser, genomlysningar av frågor. Det har vi gjort under hela resans gång. Du känner inte till den diskussion som förekommit tidigare, du kan därför inte tyda det som står i minnesanteckningarna för de är inte skrivna för dig eller för någon annan utomstående.

Processerna som kan leda till kapselbrott nämns ju också i granskningsrapporten som ni lämnat in och i flera andra rapporter. Siffrorna som presenterats handlar väl ändå inte om småsaker?

– Nej, men det vi talar om är minnesanteckningar som är formulerade för internt bruk och inte för att beskriva saker för någon utomstående.

Jag tycker att jag förstår vad som står i dokumenten. Var har jag då tänkt fel?

– Allt står inte där.

Vad står inte där? Vad visar att det jag skrivit är fel?

– Det är taget ur ett långt sammanhang, med långa diskussioner, med de medarbetare som varit insatta. Men man har inte skrivit ner i detalj allt man har diskuterat. Det står mycket, men allt står faktiskt inte.

Du kan väl förklara för mig då?

– Det är komplexa frågeställningar som är svåra att förklara.

Men hur kan då domstolen fatta beslut? Lagmannen och rådmännen har väl inte heller varit med?

– Nej, de har inte varit med. Däremot har de lyssnat på våra presentationer och läst våra rapporter där vi förklarar hur vi gjort vår granskning. De är skrivna för att domstolen och andra, som du, ska få förståelse för att vi landar i det yttrandet.

Enligt Ekot skulle siffrorna från minnesanteckningarna ändå komma domstolen tillhanda? Överväger ni det?

– I och med att det här har varit uppe så kommer vi att beröra det. Men det vi kommer att presentera blir inte fallen som du har fått tillgång till.

Enligt protokollet var gruppen oenig om ansökan skulle få klartecken den 15e juni, två veckor innan yttrandet lämnades in. Men du har sagt till andra medier att det inte fanns någon tveksamhet mot slutet. Hur blev gruppen enig?

– Vi hade fortsatta möten efter 15e juni. Vi har också som policy här att alla som är med i en granskning har en möjlighet att lämna avvikande mening. Men det är ingen som har gjort det.

Var det enighet i gruppen alltså?

– Det är så du får tolka det. Ingen har sagt att "jag håller inte med".

Men det står i protokollet att gruppen inte var enig? Är det fel?

– Minnesanteckningar är inte detsamma som granskningsrapporten som vi lämnat tillsammans med ett yttrande. Och i den finns det inte någon medarbetare som lämnat avvikande mening.

Har ni fått order om att säga ja till förslaget?

– Nej, vi har inte fått order om att säga ja. Nu måste jag gå till ett möte.

Sveriges Natur granskar slutförvaret

LÄS MER: Strålsäkerhetsmyndigheten mörkade brister i slutförvaret

LÄS MER: Outredda risker kring utsläpp av kärnavfall

LÄS MER: Sista striden om kärnavfallet har inletts

LÄS MER: Bristande kontroll av kärnkraftverk

LÄS MER: Analys: Svårt att säga nej till kärnkraftsbranschen

LÄS MER: Stråldoserna ska skydda kommande generationer

Mest läst just nu

- 1 Kör inte fast i valet av bildäck
- 2 Klimatforskaren som slutade flyga
- 3 Satsa på rätt elcykel
- 4 Klimatförändringarna får kalvfället att växa igen
- 5 Holmen säljer skogar som skulle skyddas